

Thesavrvs|| Locorum|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XXXVII. Exemtio, Exemtus, vide Immunitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

re judic. tamen exemplis inferiorum judicandum non est, nec eorum sententia faciunt præjudicium. *dict. l. nemo 13. C. de sentent. & interloc.* Propterea haud male Natta exclamavit: Otimidum (inquiens) judicem, qui, respiciens exempla, secundum jura decernere reformidat! *conf. 24. n. 3.* & ab exemplis quem petere, cum rationes non suppetant, ad vocationis semper indocte putatum fuisse testatur Kniichen. *de vestit. pact. cap. 1. n. 102. Pruckm. 2. consil. 12. n. 24. & segg. Berlich. part. 3. conclus. 35. n. 8.* ratio est, quia etiam in judiciis saepe aliter processus per imperitiam celebratur, quam oportet. *text. in §. ult. instit. de satisd.]*

CAP. XXXVI.

De Exemplo five copia aut transumpto.

Exempla non probant nisi originale exhibeatur. *cap. 1. de fid. instrum. l. 2. ff. eod. l. exemplo 7. C. de probat. l. procurator 7. C. de edend. Auth. si quis in aliquo. C. eod. & ibi Bart. in l. lect. circa princ. & post alios Jas. n. 2. Dec. n. 6. Curt. jun. n. 7. Speculat. in tit. de instr. edit. §. postquam. circ. princ. & §. nunc dicendum. pariter circa princ. Bart. in l. admonendi. n. 31. & post eum Dd. vid. maxime Jason. num. 84. in l. lect. & in 2. lect. n. 155. & Rip. n. 151. ff. de jurejur. Socin. in mult. de fallent. reg. 179. & Duen. reg. 280. Laurent. Tennin. in mult. de cautel. caut. 64. n. 1. Morla. de fid. instrum. quasi. l. n. 7. Castill. part. 2. quod. controvers. cap. 16. n. 51. Trentacinq. de probat. ref. 5. n. 1. multo minus exemplis exemplorum, etiam si solenniter producantur. Bald. in l. bona fidei. C. de reb. cred. Cyn. Alber. Bald. in l. sancimus. Cod. de divers. rescript. Alex. consil. 138. n. 4. lib. 1. Carol. Molin. in Consuet. Paris. tit. 1. §. 5. n. 34. adeo ut neque Papa facere possit, ut exemplo credatur. Roman. sing. 754. An Papa quod & de Principe dixit Panormit. in d. cap. 1. quod verum de exemplis nudis, nec vestitis usu & possessione, aut aliis adminiculis & conjecturis, intelligit Honthem. 4. de art. Notar. cap. 9. num. 32.*

Hinc limita 1. non procedere in exemplis instrumenti publici, cum debitis requisitis in forma confectis. *cap. fin. de fid. instrum.* quæ ordine recenset Myns. 6. consil. 73. & ante hunc Boër. de eis. 37.

Limita 2. non obtinere in exemplis antiquis. Ant. Gabr. lib. 1. tit. de præsumpt. conclus. 1. n. 2. Myns. 6. obs. 75. Molinæus in consuet. Paris. tit. 1. §. 5. n. 59. Covar. pract. quasi. cap. 2. n. 7. ubi hoc admittit, si exempla in solenni & consuetæ forma sint traducta. *cap. ult. de fid. instrum.* aliis ubi de Notario vel non constet, vel sine solennitatibus confectis antiqua sint exemplata, tantum semiplenam fidem facient, quod tamen adhuc judicantis arbitrio decidendum relinquit. Mascard. de probat. concl. 107. n. 3.

Limita 3. si exemplum contra eum, qui edit quid probaret. Bart. in *dict. Auth. si quis in aliquo. in l. lect. n. 1. & ibidem Dec. n. 12. & Curt. jun. n. 8.* qui inquit, quod omnes Doctores simpliciter pro hac limitatione cum Bartolo transcant, quem sequitur Laurent. Tennin. Rodolph. d. mult. caut. 67. n. 3. facere enim fidem contra producentem textus est in *Auth. ad hec. C. de fide instr. Bart. in l. tabularum. §. si dubietur. num. 3. Gabr. Sarayn. post Matheslan. in sing. 22. n. 4.*

Limita 4. in exemplis ex archivis publicis desumptis. *Auth. ad hec. vers. & charta. Cod. de fid. instrum. l. causas. ff. de probat. Pract. Papien. in form. product. instr. §. exhibens & producents. n. 12. Felin. in cap. cum causam 13. extr. de probat. n. 7. Mart. Coler. de process. executiv. p. 3. c. 1. num. 53. & seq. Job. Kœp. pen. decis. n. 11. & seq. Carpz. part. 1. jurisprudent. forens. consil. 17. num. 38.*

Limita 5. si consensu partium approbatum. Bart. in l. ult. ff. de Prætor. stipul. Petr. Heig. p. 2. q. 3. n. 15. non quidem, ut privata illa scriptura vim habeat publici instrumenti, (quod in potestate partium non est. *l. si forte §. ff. de Cast. pecul.*) sed ut plenam fidem inter paciscentes obtineat, saltem ex conventionione, quæ facultatem probandi alterare & minuere potest. Ful. Pacian. 1. de probat. cap. 5. n. 15. Joseph. Mascard. de probat. vol. 3. concl. 1294. n. 13. & 14. quod procedit inter ipsos, non verò contra tertium. Mascard. concl. 711. n. 53. & 55.

Limita 6. si contra exemplum non opposuerit adversarius. *concl. 711. n. 79. Turzan. lit. E. §. fin. Plures limitationes accumulavit Honthem. lib. 3. de art. Notar. cap. 23. per tot. ubi ex Mascard. conclus. 711. quindecim ibidem collegit. add. & Umm. in disput. ad process. 27. Myns. ad cap. fin. extr. de fid. instrum. n. 2. Lanfranc. ad cap. quoniam 9. n. 11. Molin. in consil. Franc. §. 8. gloss. 1. per tot.*

CAP. XXXVII.

Exemptio, Exemtus, vide Immunitas.

Axioma I.

Exemtus æquipatur extraneo. *cap. 1. junct. gl. de privileg. in 6. Laur. Tennin. Rodolph. in mult. cautel. 156. n. 7. Illustr. exam. Brunsv. q. 8. ideoque pro non subiecto haberi debet, Jason. in cap. ult. n. 5. ff. de jurisd. ubi parificat non esse subiectum vel exemptum. cap. cum Episcopus. ubi gloss. de offic. ordinar. lib. 6. cum aliis per eum allegatis. Wesemb. lib. 1. consil. 9. n. 5.*

II.

Exemptio extra suam causam non est extendenda. Innocent. in cap. dudum. de privileg. Ferrar. tit. 15. gloss. 18. num. 5. unde & odiosa & stricti juris dicitur. Bidembach. qq. nobil. 19. num. 2. Modit. §. plebiscitum. dab. 72. num. 4. Panorm. consil. 101. lib. 1. Berolius consil. 24. n. 9. lib. 1. Cravett. consil. 811. n. 14. & consil. 851. n. 9. nec ultra id (quia contra jus commune est) quod circa eam est.

est comprehensum *cap. ex onere*, & ibi Panorm. *de privileg. Boli. in tract. de princ. n. 136.* Gilman. 4.1. vot. 30. n. 141. Propterea exemptus ratione loci certi non censetur ratione alterius loci exemptus. *c. ex ore 17. cap. cum capella 16. de privil. Vietor. in diss. de caus. exempt. imp. conclus. 30.* Gilman. 1.2. vot. 3. tit. 11. n. 29. sunt enim Executiones stricti juris, *l. cum capella. 16. de privileg. Weseleb. consil. 78. n. 8. ubi v. prolixè.*

III.

Exemptio præsupponit obligationem. *l. de cem. 116. & ibi Bart. de V.O. cap. quod vero non 8. caus. 32. q. 2. Gilman. 4.1. vot. 30. n. 241.*

IV.

Exemptus non potest in se jurisdictionem progare, quia in exemptione non saltem favor exempti, sed & superioris versatur. Ansalduus *consil. 62. n. 10. 11. 12.*

V.

Super exemptionis privilegio non ordinarius, sed superior cognoscit. Anton. de Marin. *lib. 1. Resolut. cap. 203. n. 14.*

VI.

Exemptio à vestigali non excludit professionem rerumque ostensionem; omnes enim res ostendendæ sunt, ut appareat, quæ sint licitæ vel veritæ. Quare etsi Clerici immunes res suas professi non fuerint, in commissum cadunt. Limita: nisi constet, navem ab omni vestigali esse exemptam, tunc enim Naviclerus non tenetur publicanis ostendere merces. vid. Perez. *C. de Navicul. n. 8. seqq.*

VII.

Exemptio unius est aggravatio alterius, quando scilicet collecta imponitur simpliciter universitati, non singulis; & sic Jus Principi non est in perniciem subditorum quempiam oneribus eximere, ut alii onus subeant. Brunnem. *ad l. 4. Cod. de exact. tribut. adeoque si princeps eximat aliquem de Censu vel Collectis, ejus portio non debet aliis accedere, vel aliorum portionem gravare, sed debet princeps sibi detrahere.* Brunnem. *ad l. un. C. ut nullus ex Vicar.*

VIII.

Dignitas superveniens non statim eximit aliquem à Jurisdictione ordinariâ *l. 47. C. de decur. Brunnem. C. cod. col. 11.*

IX.

Exemptio per præscriptionem perditur. *cap. 8. de Privil. in 6. sed non nisi datâ scientiâ & patientiâ superioris.* Ansalduus *consil. 34. n. 84.*

X.

Quando quis ab ordinario judice eximitur, & sub novâ Jurisdictione constituitur, necesse est, ut rationem exemptionis suæ reddat, & nominet Judicem, coram quo in posterum conveniri debet. Perez. *C. de decan. n. 4.* nam rescriptum præsumitur subreptitium, quo quis ab ordinariâ Jurisdictione eximitur, nec simul additur ratio exemptionis & cui subesse debeat. Brunnem. *Cod. de decan.*

XI.

Qui se dicit exemptum à Jurisdictione ordinariâ, probare suam exemptionem tenetur, nec relevat eum possessio, cum ordinarius fundatam habeat intentionem. Perez. *C. de Veteran. n. 9.*

XII.

Exemptio personæ non se extendit ad eas res, quæ ratione rei sitæ alibi oriuntur, hæ enim manent sub judice ordinario. Wamef. *consil. 66. num. 6.*

XIII.

Ordinarius in locis exemptis nihil statuere, mandare vel interdicare potest: nam statuta condere & mandata affigere sunt actus jurisdictionis, Cephal. *consil. 38. n. 1.* Gozad. *consil. 49. n. 9.* neque Episcopi Jurisdictio extenditur ad monasteria & loca exempta; licet enim sint de territorio, non tamen sunt de jurisdictione illius territorii. P. de Ubald. *in tract. de Can. Episc. & Paroch. c. 4. q. 6. n. 11.*

XIV.

Exemptus ratione certæ rei vel loci non est talis ratione rei vel loci alterius. Hinc exempti in loco non exempto Ecclesiam constructuri consensum Episcopi requirere tenentur *c. 14. X. de privil.*

XV.

Jus Episcopale non læditur, si jus patronatus veniat ad exemptos *cap. 9. de privil. in 6. vid. Belsold. Thes. Pract. verb. exempte Elöster.*

XVI.

Exemptio concessa à superiore non potest infringi ab inferiore. Decian. *consil. 51. n. 41. vol. 3.*

XVII.

Per exemptionem loca non desinunt esse de territorio quoad favorabilia. Castr. *consil. 132.*

XVIII.

Exemptus ab alicujus jurisdictione non censetur exemptus quoad delictum. *cap. 1. de privil. in 6. Bart. in l. beneficium ff. de constit. Princip. Unde subjectus immediate imperio, si sub alio Imperii statu deliquerit, licet coram ipso conveniatur ac multabitur. arg. cap. volentes de privil. Cardin. in Clem. 1. quest. 3. de offic. ord. & Clem. 1. de supplend. præl. negl.*

De Exercitore vid. tit. Institor.

CAP. XXXIX.

De Exheredatione.

Axioma I.

Exheredatio non minus, quam heredis institutio est caput & fundamentum testamenti *l. inter cetera 30. ff. de liber. & posthum. hered. Valq. de success. lib. 2. §. 14. n. 142. cum sit hereditaria privatio.* Bart. *ad l. quidam cum filium. ff. de Terbor. Obligat. Myof. ad princ. Inst. de exher. liber. n. 2.* Valq. *de success. creat. §. 20. n. 33.* adeo ut, nisi illa quoque sit ritè recteque facta, testamentum quoad institutionem reddatur nullum. *l. inter cetera 30. l. si posthumus 14. §. fin. l. fin. ff. de liber. & posthum. auth. ex causa. ubi Interpp. C. de lib. præter. Novell. 115. cap. 3. & 4. Johan. Petr. Surdus consil. 373. n. 20. Schneidew. Institut. de Exheredat. liberor. num. 1. & 2. & ibid. Myofling. & Weselebec. Gædd. 3. Consil. Marp. 28. num. 90.*

II.

Quibuscunque debetur legitima, illi cessantia